SVEUČILIŠTE U ZAGREBU FAKULTET ORGANIZACIJE I INFORMATIKE V A R A Ž D I N

Josipa Vresk Bruno Žitković

DOBRA KNJIGA

SEMINARSKI RAD

Varaždin, 2021.

i

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU FAKULTET ORGANIZACIJE I INFORMATIKE V A R A Ž D I N

Josipa Vresk, 0016130227

Bruno Žitković, 0016130386

Studij: Baze podataka i baze znanja

DOBRA KNJIGA

SEMINARSKI RAD

Mentorica:

Prof. dr. sc. Jasminka Dobša

Varaždin, lipanj 2021.

Sadržaj

Sadrž	žaj	iii
1.	Uvod	1
2.	Zadatak a)	2
3.	Zadatak b)	14
4.	Zadatak c)	17
5.	Zadatak d)	24
6.	Zadatak e)	25
7.	Zadatak f)	27
8.	Zadatak g)	29
9.	Zadatak h)	31
10.	Zadatak i)	34
11.	Zaključak	37
Popis	s literature	38
Popis	s slika	39
Popis	s tablica	41
Priloz	rj	42

1. Uvod

U ovom seminarskom radu bit će obrađen skup podataka koji sadrži zapise o knjigama i njihovim recenzijama. Skup podataka koji će biti obrađen preuzet je sa sustava Kaggle [1], a u svrhu obrade podataka bit će korišten alat R Studio.

Korišteni podaci sadrže zapise o 58 292 instance u kojima su sadržani podaci o naslovu knjige, godini izdanja, izdavaču, ocjeni knjige i drugo.

Kroz rad ćemo opisati varijable statističkog skupa i prikazati ih grafički, izračunati matricu korelacija između svih kvantitativnih varijabli, ispitati normalnost razdiobe određenih varijabli te definirati nekoliko novih varijabli. Uz to ispitat ćemo određene razlike i ovisnosti između pojedinih varijabli te ćemo definirati nekoliko modela regresije.

2. Zadatak a)

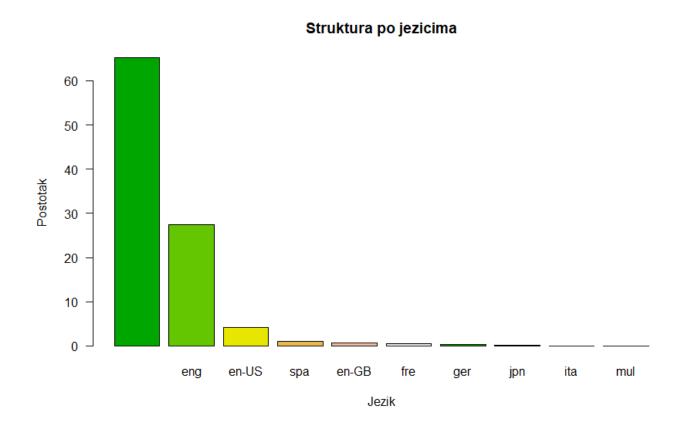
Opišite varijable statističkog skupa i grafički ih prikažite.

U statističkom skupu za dobru knjigu ima ukupno 18 varijabli koje zajedno s njihovim opisom možemo vidjeti u nastavku:

ld	Identifikator zapisa (kvantitativna)
Name	Naslov knjige (<u>kvalitativna</u> -poprima vrijednosti različitih naslova knjiga)
PageNumber	Broj stranica knjige (kvantitativna)
RatingDistTotal	Ukupni broj ocjena (kvantitativna)
PublishMonth	Mjesec u kojem je knjiga objavljena (kvantitativna)
PublishDay	Dan u kojem je knjiga objavljena (kvantitativna)
Publisher	Ime izdavača knjige (<u>kvalitativna</u> -poprima vrijednosti više izdavača kao što su Vintage, Routlege, Oxford University Press i drugi)
CountsOfReview	Broj recenzija za knjigu (kvantitativna)
PublishYear	Godina u kojoj je knjiga objavljena (kvantitativna)
Language	Jezik na kojem je knjiga objavljena (<u>kvalitativna</u> -poprima vrijednosti više jezika kao što su eng, en-US, en-GB, spa i drugi)
Authors	Autori knjige (<u>kvalitativna</u> -poprima vrijednosti više autora kao što su William Shakespear, Isaac Asimov i drugi)
Rating	Ocjena knjige (kvantitativna)
RatingDist1	Broj ocjene od 1 zvjezdice (kvantitativna)
RatingDist2	Broj ocjene od 2 zvjezdice (kvantitativna)
RatingDist3	Broj ocjene od 3 zvjezdice (kvantitativna)
RatingDist4	Broj ocjene od 4 zvjezdice (kvantitativna)
RatingDist5	Broj ocjene od 5 zvjezdice (kvantitativna)
ISBN	Međunarodni standardni knjižni broj (kvantitativna)

Tablica 1: opis statističkih varijabli

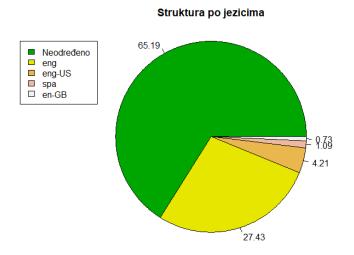
Kvalitativnu varijablu *Language* (Jezici) možemo prikazati pomoću barplota. Nakon filtriranja na prvih 10 najzastupljenijih jezika te sortiranja od većeg prema manjem dobivamo barplot kao na slici 1.

Slika 1: Barplot kvalitativne varijable Language

Na slici 1 možemo primijetiti kako najveći postotak knjiga nema definiran jezik, odnosno preko 60% naslova. Nakon toga slijedi engleski s nešto manje od 30%. Svi dalje navedeni jezici nalaze se unutar 5% u ukupnom broju jezika, a to su engleski s američkog govornog područja, španjolski jezik te ga slijedi engleski s britanskog govornog područja i ostali jezici.

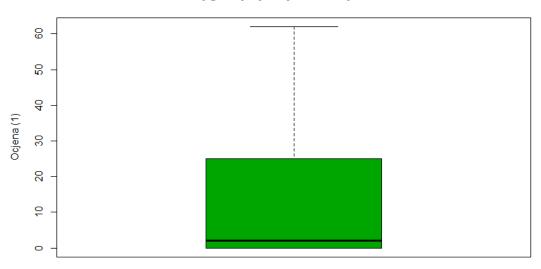
Jezike kao kvalitativnu varijablu možemo prikazati i pomoću pie chart-a odnosno kružnog grafa u kojem su jasno vidljivi postoci i udjeli jezika koji su definirani za knjige. Strukturu prema jezicima podatkovnog skupa možemo vidjeti na slici 2.

Slika 2: Pie chart kvalitativne varijable Language

Na slici 2 možemo primijetiti postotke koji nam nisu vidljivi na slici 1 za isti skup podataka. Na taj način dolazimo do postotka kako 65.19% knjiga nema definiran jezik. Nakon čega slijedi engleski s 27.43%, engleski s američkog govornog područja s 4.21%, španjolski jezik s 1.09% te ga slijedi engleski s britanskog govornog područja s 0.73% i ostali jezici.

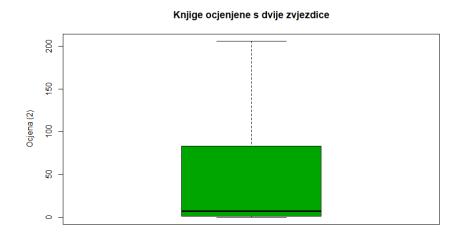
Kvantitativne varijable možemo prikazati pomoću boxplotova. Na slici 3-7 možemo vidjeti boxplot-ove za kvantitativne varijable vezane uz ocjenjivanje knjiga.

Knjige ocjenjene jednom zvjezdicom

Slika 3: Boxplot kvantitativne varijable RatingDist1

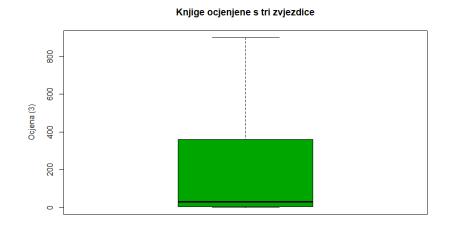
Na slici 3 možemo vidjeti minimum skupa koji iznosi 0 te maksimum skupa koji iznosi 62. Možemo zaključiti kako je 75% knjiga ocjenu 1 dobilo između 0 i 62 puta dok 25% knjiga dobilo ocjenu 1 nula puta. Zbog previše vrijednosti, a samim time i nepreglednosti iz grafičkog prikaza su isključeni outlieri.

Slika 4: Boxplot kvantitativne varijable RatingDist2

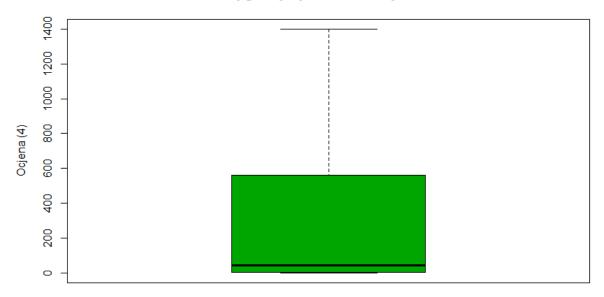
Na slici 4 možemo vidjeti minimum skupa koji iznosi 0 te maksimum skupa koji iznosi 210 dok je medijan 5. Možemo zaključiti kako je 75% knjiga ocjenu 2 dobilo između 1 i 75 puta dok 25% knjiga je dobilo ocjenu 0 ili 1 puta. Zbog previše vrijednosti, a samim time i nepreglednosti iz grafičkog prikaza su isključeni outlieri.

Na jednake načine interpretiraju se boxplotovi na slikama od 5 do 7 za vrijednosti ocjena 3, 4 i 5.

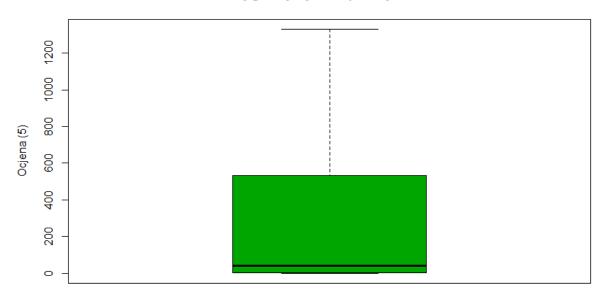
Slika 5:Boxplot kvantitativne varijable *RatingDist3*

Knjige ocjenjene s četiri zvjezdice

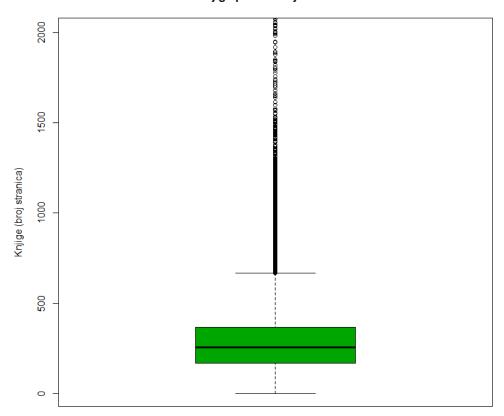
Slika 6:Boxplot kvantitativne varijable RatingDist4

Knjige ocjenjene s pet zvjezdice

Slika 7:Boxplot kvantitativne varijable RatingDist5

Knjige prema broju stranica

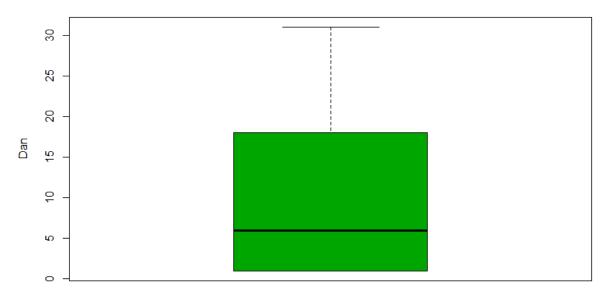

Slika 8: Boxplot kvantitativne varijable PageNumbers

Na slici 8 možemo vidjeti minimum skupa koji iznosi 1 te maksimum skupa koji iznosi 700 dok je medijan 300. Možemo zaključiti kako 75% knjiga ima broj stranica između 200 i 700 dok 25% knjiga ima između 1 i 200 stranica. Iznad maksimuma skupa vidljivi su outlieri koji predstavljaju abnormalne vrijednosti tj. ekstreme.

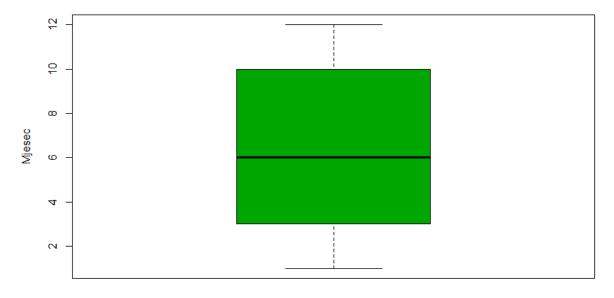
Na jednake načine interpretiraju se boxplotovi na slikama od 9 do 13 za vrijednosti varijabli *PublishDay, PublishMonth, PublishYear, Rating* za koje su isključeni outlieri zbog previše vrijednosti, a samim time i nepreglednosti grafičkog prikaza te *CountsofReview* za koje su outlieri prikazani.

Knjiga izdana prema danu

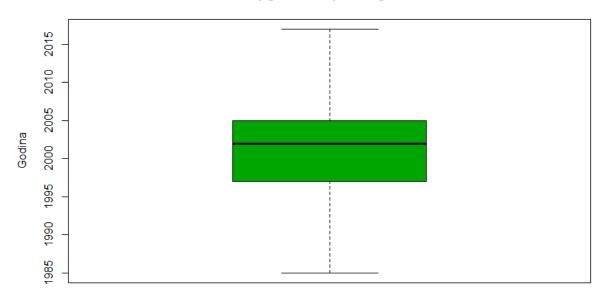
Slika 9: Boxplot kvantitativne varijable PublishDay

Knjiga izdana prema mjesecu

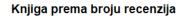

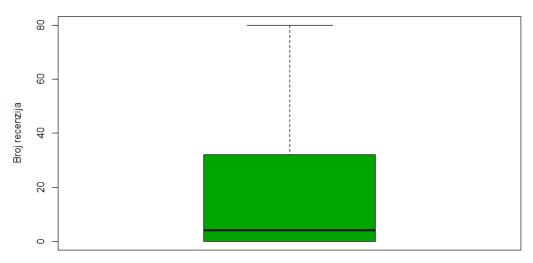
Slika 10: Boxplot kvantitativne varijable *PublishMonth*

Knjiga izdana prema godini

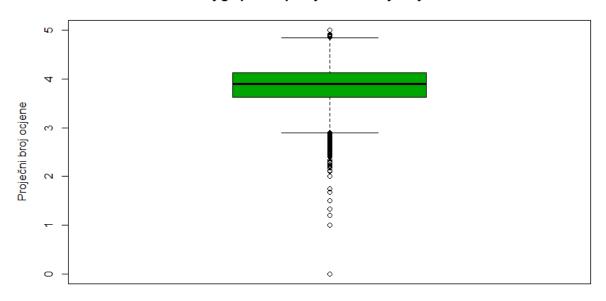
Slika 11: Boxplot kvantitativne varijable *PublishYear*

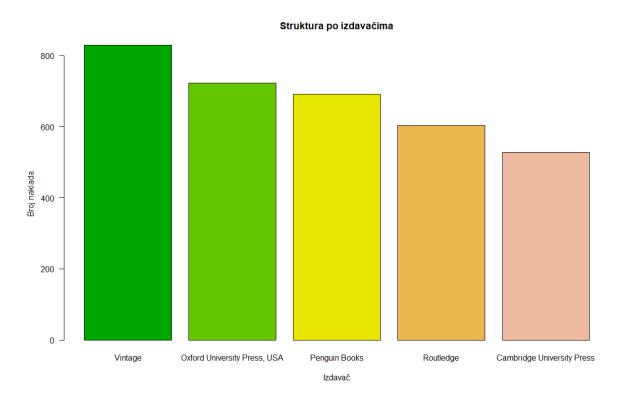

Slika 12: Boxplot kvantitativne varijable Rating

Knjiga prema prosječnom broju zvjezdica

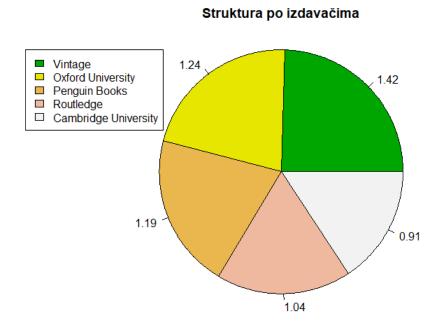

Slika 13: Boxplot kvantitativne varijable CountsOfReview

Slika 14: Barplot kvalitativne varijable Publisher

Na slici 14 možemo vidjeti barplot kvalitativne varijable *Publisher* koji nam govori kako je izdavač s najvišim brojem naklada Vintage ima otprilike 900 naklada, a slijede ga Oxford University Press, USA sa 700 naklada, Penguin Books sa 680 naklada, Routledge sa 600 naklada i Cambridge University Press sa 500 naklada. Zbog velikog broja izdavača izdvojeno je 5 njih s najviše naklada.

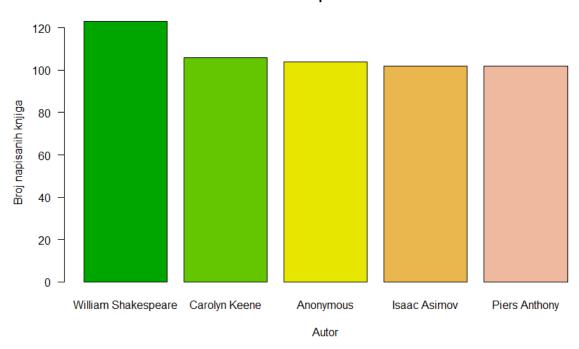

Slika 15: Pie chart kvalitativne varijable *Publisher*

Na slici 15 možemo vidjeti kružni grafikon kvalitativne varijable *Publisher* koji nam govori kako je izdavač s najvišim brojem naklada Vintage ima otprilike ima udio od 1.42% u ukupnom skupu, a slijede ga Oxford University Press, USA s udjelom od 1.24%, Penguin Books s udjelom od 1.19%, Routledge s udjelom 1.04% i Cambridge University Press s udjelom od 0.91%. Zbog velikog broja izdavača izdvojeno je 5 njih s najviše naklada.

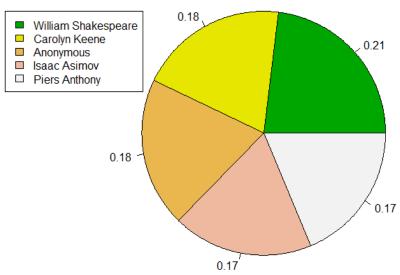
Na isti način interpretiraju se grafički prikazi na slikama 16 i 17 koje prikazuju broj napisanih knjiga za 5 autora s najvišim brojem napisanih knjiga.

Struktura po autorima

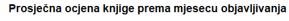

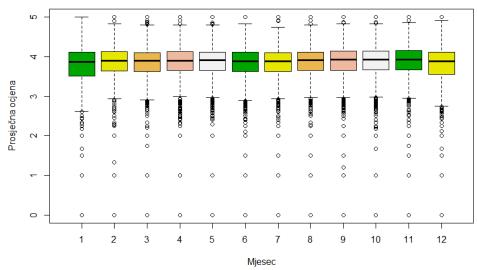
Slika 16: Barplot kvalitativne varijable Authors

Struktura po autorima

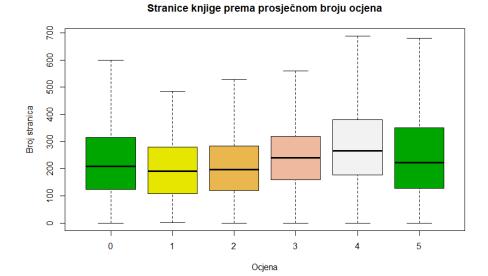
Slika 17: Pie chart kvalitativne varijable Authors

Slika 18: Boxplot odnosa varijabli PublishedMonth i Rating

Boxplot na slici 18 prikazuje odnos varijable *Rating* prema *PublishedMonth* na kojem možemo vidjeti kako mjesec izdavanja knjige nema prevelik utjecaj na ocjenu koja je dodijeljena knjizi.

Slika 19: Boxplot odnosa varijabli Rating i PagesNumber

Boxplot na slici 19 pokazuje kakav je odnos varijabli *PagesNumber* i *Rating-a* na kojem možemo vidjeti kako knjige s većim brojem stranica dobivaju veće ocjene.

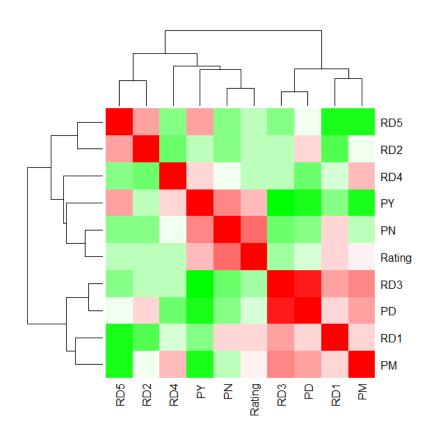
3. Zadatak b)

Izračunajte matricu korelacija između svih kvantitativnih varijabli, grafički prikažite korelacije i interpretirajte rezultate.

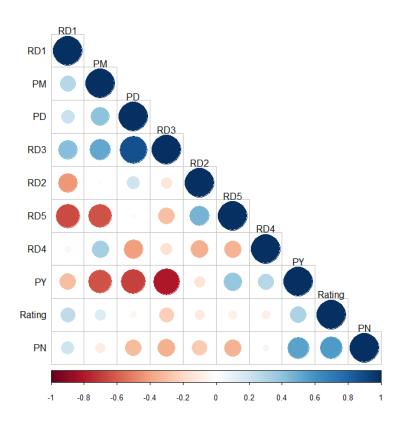
	Publish Day	Publish Month	Rating	Pages Number	Publish Year	Rating Dist1	Rating Dist2	Rating Dist3	Rating Dist4	Rating Dist5
Publish			8							
Day	1,00	0,40	-0,06	-0,32	-0,69	0,21	0,20	0,87	-0,42	0,02
Publish										
Month	0,40	1,00	0,15	-0,11	-0,64	0,28	0,02	0,51	0,33	-0,64
Rating	-0,06	0,15	1,00	0,56	0,31	0,25	-0,12	-0,25	-0,09	-0,09
Pages										
Number	-0,32	-0,11	0,56	1,00	0,53	0,20	-0,26	-0,36	0,05	-0,34
Publish										
Year	-0,69	-0,64	0,31	0,53	1,00	-0,31	-0,15	-0,80	0,28	0,38
Rating	0.01	0.00	0.07	0.00	0.01	4 00	0.44	0.40	0.05	0.11
Dist1	0,21	0,28	0,25	0,20	-0,31	1,00	-0,44	0,42	-0,05	-0,66
Rating	0.20	0.02	0.10	0.26	0.15	0.44	1.00	0.14	0.26	0.46
Dist2	0,20	0,02	-0,12	-0,26	-0,15	-0,44	1,00	-0,14	-0,36	0,46
Rating	0.97	0.51	0.25	0.26	0.00	0.42	0.14	1.00	0.16	0.21
Dist3	0,87	0,51	-0,25	-0,36	-0,80	0,42	-0,14	1,00	-0,16	-0,31
Rating Dist4	-0,42	0,33	-0,09	0,05	0,28	-0,05	-0,36	-0,16	1,00	-0,34
Rating	,	,	Í	,	,	ĺ	,	,	Í	,
Dist5	0,02	-0,64	-0,09	-0,34	0,38	-0,66	0,46	-0,31	-0,34	1,00

Tablica 2: tablični prikaz matrice korelacija

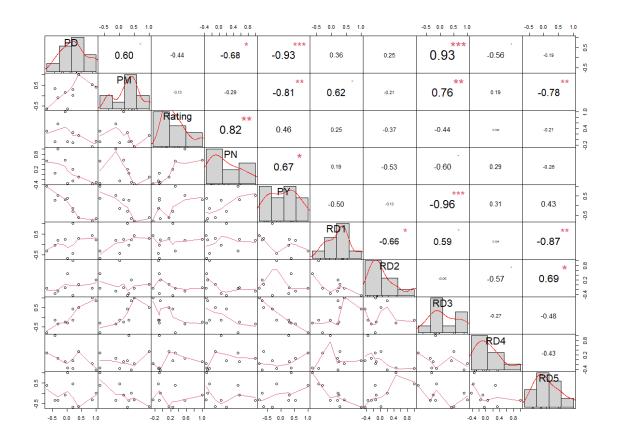
Tablicom 1 prikazan je odnos varijabli odnosno njihova matrica korelacije. Snažnu pozitivnu korelaciju imaju *RatingDist3* i *PublishDay* koja iznosi 0.87 dok snažnu negativnu korelaciju imaju varijable *PublishYear* i *RatingDist3* koja iznosi -0.80. Grafičke prikaze matrice korelacije možemo vidjeti na slikama 20 , 21 i 22.

Slika 20: Heat map matrice korelacija

21: Corrplot matrice korelacije

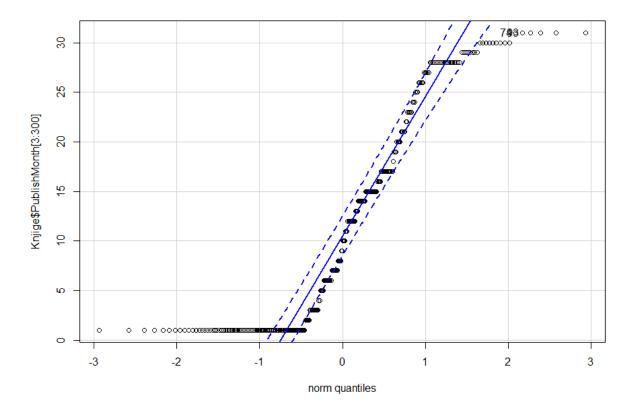

Slika 22: Grafički prikaz analitike matrice korelacije

4. Zadatak c)

Ispitajte normalnost razdiobe za varijable iz b) dijela zadatka.

```
1. shapiro.test(Knjige$PublishMonth[1:300])
2. Shapiro-Wilk normality test
3. data: Knjige$PublishMonth[1:300]
4. W = 0.8527, p-value = 3.431e-16
```


Slika 23: QQ-plot PublishMonth

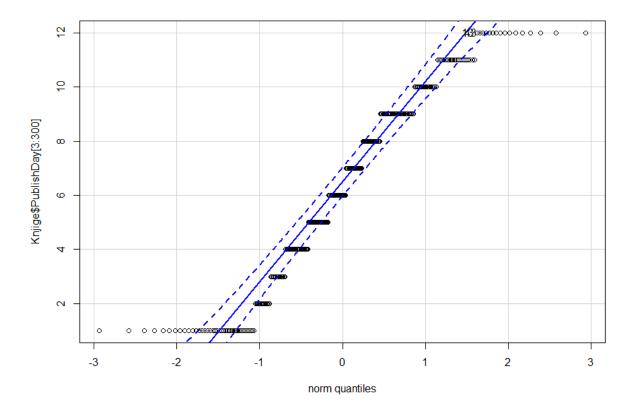
Normalnost razdiobe testirali smo Shapiro-Wilk testom s razinom signifikantnosti od 95%. Postavili smo dvije hipoteze:

- H0 vrijednosti varijable dolaze iz normalno distribuiranog skupa
- H1 vrijednosti varijable ne dolaze iz normalno distribuiranog skupa

Provodeći test za varijablu *PublishMonth*, dobili smo rezultat da *p-vrijednost iznosi* 3.431e⁻¹⁶ što je manje od 0.005, a to znači da odbacujemo H0 hipotezu i prihvaćamo H1, tj. da vrijednosti varijable ne dolaze iz normalno distribuiranog skupa, a to možemo i vidjeti na slici 23.

Provodeći isti test za ostale varijable iz b) dijela zadatka utvrdili smo kako kod svih odbacujemo H0 hipotezu i prihvaćamo H1 hipotezu, a to možemo vidjeti na slikama od 24 do 32.

```
1. shapiro.test(Knjige$PublishDay[1:300])
2. Shapiro-Wilk normality test
3. data: Knjige$PublishDay[1:300]
4. W = 0.93882, p-value = 8.346e-10
```

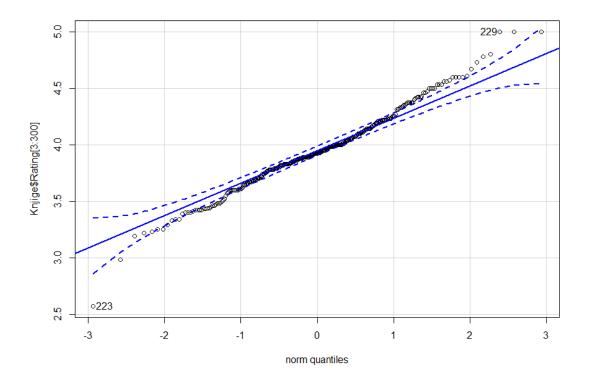

Slika 24: QQ-plot *PublishDay*

```
1. shapiro.test(Knjige$Rating[1:300])
```

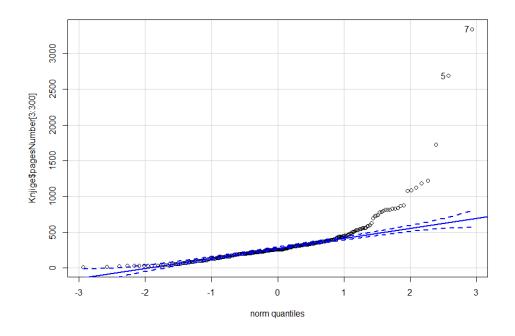
2. Shapiro-Wilk normality test

```
3. data: Knjige$Rating[1:300]
4. W = 0.98779, p-value = 0.01239
```


Slika 25: QQ-plot Rating

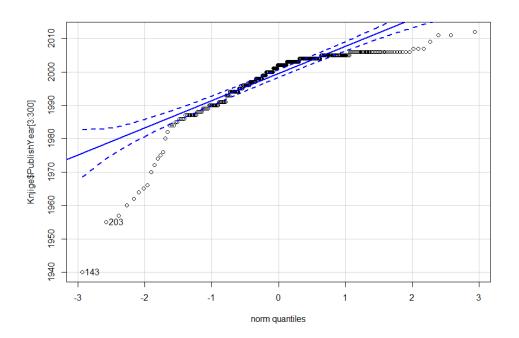
```
1. shapiro.test(Knjige$pagesNumber[1:300])
2. Shapiro-Wilk normality test
3. data: Knjige$pagesNumber[1:300]
4. W = 0.60884, p-value < 2.2e-16</pre>
```


Slika 26: QQ-plot pagesNumber

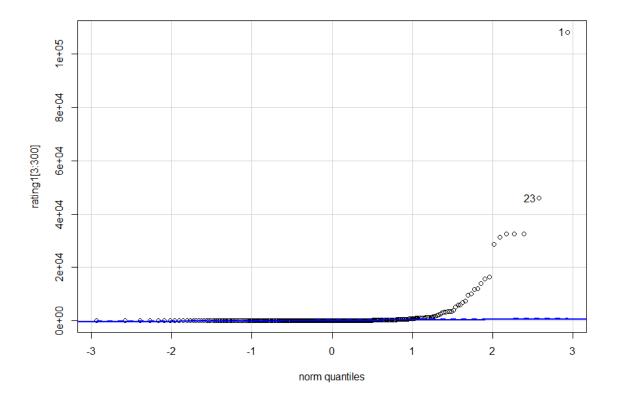
```
1. shapiro.test(Knjige$PublishYear[1:300])
2. Shapiro-Wilk normality test
3. data: Knjige$PublishYear[1:300]
```

4. W = 0.78183, p-value < 2.2e-16

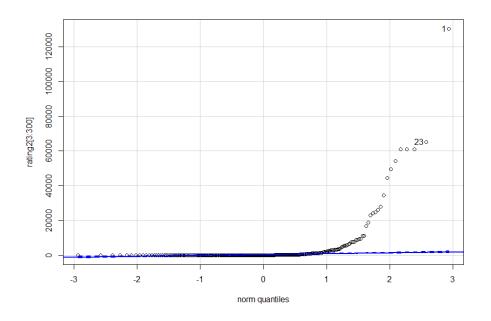
Slika 27: QQ-plot PublishYear

```
1. shapiro.test(rating1[1:300])
2. Shapiro-Wilk normality test
3. data: rating1[1:300]
4. W = 0.21313, p-value < 2.2e-16</pre>
```


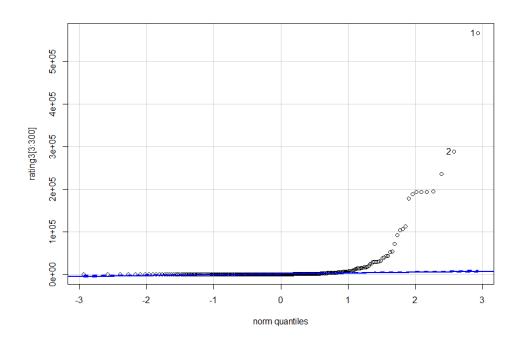
Slika 28: QQ-plot RatingDist1

```
1. shapiro.test(rating2[1:300])
2. Shapiro-Wilk normality test
3. data: rating2[1:300]
4. W = 0.29685, p-value < 2.2e-16</pre>
```


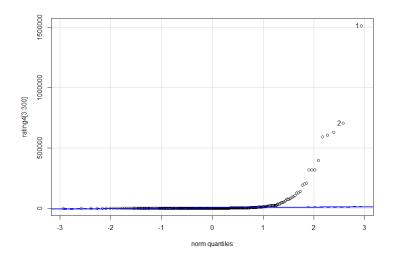
Slika 29: QQ-plot RatingDist2

```
1. shapiro.test(rating3[1:300])
2. Shapiro-Wilk normality test
3. data: rating3[1:300]
4. W = 0.2843, p-value < 2.2e-16</pre>
```


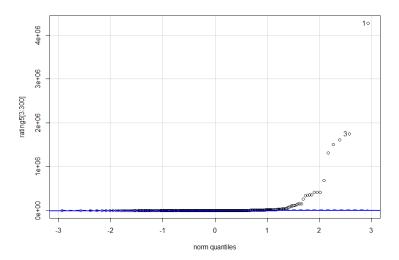
Slika 30: QQ-plot RatingDist3

```
1. shapiro.test(rating4[1:300])
2. Shapiro-Wilk normality test
3. data: rating4[1:300]
4. W = 0.24589, p-value < 2.2e-16</pre>
```


Slika 31: QQ-plot RatingDist4

```
1. shapiro.test(rating5[1:300])
2. Shapiro-Wilk normality test
3. data: rating5[1:300]
4. W = 0.18894, p-value < 2.2e-16</pre>
```


Slika 32: QQ-plot RatingDist5

5. Zadatak d)

Definirajte novu varijablu za definiranu varijablu korištenjem varijable PublishYear na sljedeći način:

$$Starost = \begin{cases} Do1995 & Ako \ je \ Publis Year \leq 1995 \\ 1995 Do2010 & Ako \ je \ 1995 < Publish Year \leq 2010 \\ 2010 Nadalje & Ako \ je \ Publish Year > 2010 \end{cases}$$

Slika 33: Prikaz koda definiranja nove varijable Starost

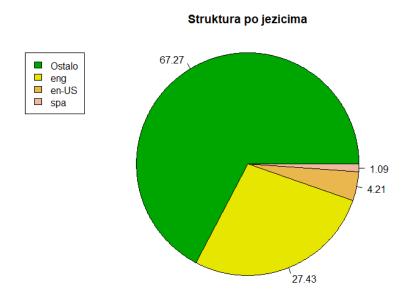
Slika 34: Pie chart varjable Starost

Nakon što smo definirali novu varijablu *Starost* i podijelili zapise prema zadanim parametrima na knjige napisane do 1995., od 1995. do 2010. i od 2010. nadalje, prikazali smo strukturu te podjele pomoću kružnog dijagrama na slici 34.

6. Zadatak e)

Definirajte novu varijablu *Language1* korištenjem varijable *Language* tako da podaci ostanu isti za tri najčešća jezika, a za ostale jezike stavite oznaku *Ostali*.

Slika 35: Prikaz koda definiranja nove varijable Language1

Slika 36: Pie chart varjable Language1

Nakon što smo definirali novu varijablu *Language1* i podijelili zapise prema tri najčešće korištena jezika te na ostale jezike dobivamo strukturu jezika prikazanu na slici 36.

iew [‡]	PublishYear [‡]	Language	Authors	† Rating †	RatingDist2	RatingDist5	isbn ‡	RatingDist3 [‡]	Language1 [‡]	Starost
1	2002	fre	Paul Auster	4.32	2:1	5:10	2742741461	3:1	Ostalo	1995Do2010
0	1999		Bernd Herzogenrath	4.00	2:0	5:2	9042004533	3:2	Ostalo	1995Do2010
0	2003		Harold Bloom	3.82	2:1	5:2	0791076628	3:2	Ostalo	1995Do2010
11	1997		Paul Auster	3.87	2:23	5:121	0140267506	3:134	Ostalo	1995Do2010
0	2001		Aliki Varvogli	3.60	2:0	5:1	0853236879	3:5	Ostalo	1995Do2010
0	1995		Dennis Barone	4.00	2:0	5:2	0812215567	3:2	Ostalo	Do1995
2806	2005	eng	Jared Diamond	3.93	2:2859	5:17546	0143036556	3:12582	eng	1995Do2010
26	2006	en-US	Stephen Leeb	3.39	2:28	5:40	0446579785	3:104	en-US	1995Do2010
88	1990	eng	Joseph A. Tainter	4.16	2:25	5:341	052138673X	3:127	eng	Do1995
518	2001	eng	Robert D. Putnam	3.80	2:329	5:1293	0743203046	3:1406	eng	1995Do2010
5	1997		Scott M. Huse	4.10	2:4	5:31	0801057744	3:13	Ostalo	1995Do2010
0	1988		Vincent Dunn	4.83	2:0	5:5	0878149031	3:0	Ostalo	Do1995
4	2002	eng	Philip K. Howard	3.91	2:3	5:24	034543871X	3:18	eng	1995Do2010
54	2003		Stephen Kotkin	3.73	2:30	5:117	0195168941	3:198	Ostalo	1995Do2010
20	1998	eng	Joy Harjo	4.39	2:4	5:163	0393318281	3:29	eng	1995Do2010
6	2001		Marianne Mithun	4.53	2:0	5:21	052129875X	3:3	Ostalo	1995Do2010
1	2003		Elizabeth Seay	3.89	2:1	5:3	1592281958	3:2	Ostalo	1995Do2010
2	1969		William Tomkins	3.95	2:5	5:15	048622029X	3:7	Ostalo	Do1995
21	2014		Nikola Tesla	4.05	2:15	5:107	0932813194	3:42	Ostalo	2010Nadalje

Slika 37: Tablični prikaz promjene statističkog skupa uvođenjem novih varijabli Starost i Language1

Nakon uvođenja novih varijabli možemo na slici 37 vidjeti u nekoliko zapisa kakva je razlika između izvornih varijabli i novokreiranih varijabli.

7. Zadatak f)

Ispitajte postoji li razlika u varijabli Rating u ovisnosti o varijabli Starost. Koristite odgovarajući parametarski test. Ispitajte pretpostavke za njegovu primjenu. Grafički prikažite sredine korištenjem box-plota. Ukoliko postoje razlike između grupa provedite i odgovarajuće post hoc testove. Testirajte i pomoću odgovarajućeg neparametarskog testa.

Postavljamo hipoteze:

- H0 ne postoji razlika u varijabli Rating u ovisnosti o varijabli Starosti
- H1 postoji razlika u varijabli Rating u ovisnosti o varijabli Starosti

Prvo smo izvršili funkciju *tapply* u ovisnosti *Rating-a* o *Starosti* i utvrdili smo kako je prosječan *Rating* za knjigu iz kategorije Do1995 3.54, za knjigu iz kategorije 1995Do2010 iznosi 3.69, a za knjigu iz kategorije 2010Nadalje 3.68.

Kako smo već radnije utvrdili da nam varijable ne dolaze iz normalno distribuiranog skupa trebamo koristiti parametarske testove koji nisu osjetljivi na nenormalnosti u uzorcima. Iako je Bartlett-ov test poznat po tome da je osjetljiv na nenormalnost ipak je proveden kako bi se vidjeli rezultati da ih se kasnije može usporediti s ostalima.

Izvršavanjem Bartlett-ovog test dobili smo kako je *p-vrijednost* manja od 0.05 što dovodi do zaključka kako podaci odbacujemo H0 i prihvaćamo H1.

Nakon Bartlett-ovog testa proveden je parametarski Levene-ov test te neparametarski Kruskal-Wallis-ov test kojima smo utvrdili da je *p-vrijednost* manja od 0.05 čime odbacujemo hipotezu H0 i prihvaćamo H1.

```
224 # Ispitivanje razlike varijable Rating i Starost
225 library(car)
226
227 tapply(Knjige$Rating, Knjige$Starost, mean)
228 bartlett.test(Knjige$Rating ~ Knjige$Starost)
229 leveneTest(Knjige$Rating ~ Knjige$Starost, center=mean)
230 |
231 |
230 |
231 |
230 |
231 |
230 |
231 |
230 |
231 |
230 |
231 |
230 |
231 |
230 |
231 |
230 |
231 |
230 |
231 |
230 |
231 |
230 |
231 |
230 |
231 |
230 |
231 |
230 |
231 |
230 |
231 |
230 |
231 |
230 |
231 |
230 |
231 |
230 |
231 |
230 |
231 |
230 |
231 |
230 |
231 |
230 |
230 |
230 |
230 |
230 |
230 |
230 |
230 |
230 |
230 |
230 |
230 |
230 |
230 |
230 |
230 |
230 |
230 |
230 |
230 |
230 |
230 |
230 |
230 |
230 |
230 |
230 |
240 |
250 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
260 |
26
```

Slika 38: Paramerametarski testovi varijabli *Rating* i *Starost*

Slika 39: Prikaz provedbe Kruskal-Wallis testna nad varijablama Rating i Starost

8. Zadatak g)

Ispitajte postoji li razlika u varijabli CountOfReview u ovisnosti o varijabli Language1. Koristite odgovarajući parametarski test. Ispitajte pretpostavke za njegovu primjenu. Grafički prikažite sredine korištenjem box-plota. Ukoliko postoje razlike između grupa provedite i odgovarajuće post hoc testove. Testirajte i pomoću odgovarajućeg neparametarskog testa.

Postavljamo hipoteze:

- H0 ne postoji razlika u varijabli CountOfReview u ovisnosti o varijabli Language1
- H1 postoji razlika u varijabli CountOfReview u ovisnosti o varijabli Language1

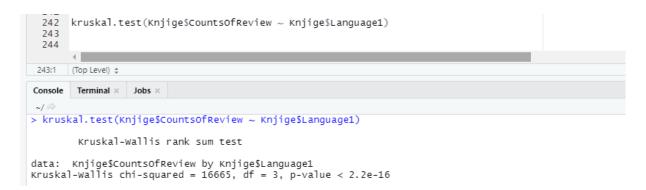
Prvo smo izvršili funkciju *tapply* u ovisnosti *CountOfReview-a* o *Languag1* i utvrdili smo kako je prosječan *CountOfReview-a* za knjigu napisanu na en-US 141.33, za knjigu napisanu na eng 462.39, za knjigu napisanu na spa 51.32, dok je za knjige na svim ostalim jezicima 21.50.

Kako smo već radnije utvrdili da nam varijable ne dolaze iz normalno distribuiranog skupa trebamo koristiti parametarske testove koji nisu osjetljivi na nenormalnosti u uzorcima. Iako je Bartlett-ov test poznat po tome da je osjetljiv na nenromalnost ipak je proveden kako bi se vidjeli rezultati da ih se kasnije može usporediti s ostalima.

Izvršavanjem Bartlett-ovog test dobili smo kako je *p-vrijednost* manja od 0.05 što dovodi do zaključka kako podaci odbacujemo H0 i prihvaćamo H1.

Nakon Bartlett-ovog testa proveden je parametarski Levene-ov test te neparametarski Kruskal-Wallis-ov test kojima smo utvrdili da je *p-vrijednost* manja od 0.05 čime odbacujemo hipotezu H0 i prihvaćamo H1.

Slika 40: Paramerametarski testovi varijabli CountOfReview i Language1

Slika 41: Prikaz provedbe Kruskal-Wallis testna nad varijablama *CountOfReview* i *Language1*

9. Zadatak h)

Definirajte model regresije kod kojeg će zavisna varijabla biti Rating, a nezavisne kvantitativne varijable po izboru te varijable Starost i Language. Komentirajte parametre regresije: koeficijent determinacije i korigirani koeficijent determinacije. Interpretirajte skupni i pojedinačne testove signifikantnosti regresije za svaku od promatranih nezavisnih varijabli. Interpretirajte koeficijente u jednadžbi regresije. Provedite izbor varijabli koristeći neku od metoda za izbor varijabli. Nacrtajte normalni prikaz rezidualnih vrijednosti za definirani regresijski model i interpretirajte ga.

Provođenjem regresijske analize (skup je ograničen na 500 slogova zbog velike količine podataka) dobivamo rezultate prikazane na slici 42. Koeficijent determinacije iznosi 0.04109, a korigirani koeficijent determinacije iznosi 0.02148. To nam govori kako je model nije dobar. Da bi model proglasili dobrim, koeficijent determinacije bi trebao biti preko 0.72.

Nezavisne varijable analiziraju se preko koeficijenta *p*. Što je vrijednost *p* manje, to je utjecaj veći. U slučaju nezavisnih varijabli prikazanih na slici 42, jedino pagesNumber i Languge(eng) značajnije utječu na zavisnu varijablu Rating, dok je CountOfReview dosta blizu, a ostale nezavisne varijable nemaju prevelik utjecaj.

```
lm(formula = Rating[1:500] ~ pagesNumber[1:500] + CountsOfReview[1:500] +
     Starost[1:500] + Language[1:500])
Min 1Q Median 3Q Max
-3.8000 -0.1300 0.0519 0.2639 1.2537
Coefficients:
                                Estimate Std. Error t value Pr(>|t|)
3.793e+00 6.849e-02 55.383 < 2e-16 ***
(Intercept)
                               3.793e+00
2.594e-05
                                                                 0.00795 **
                                           6.279e-06
                                                         1.821
                                                                 0.06916
                                                        -0.760
                                           6.804e-02
                                           2.887e-01
                                                        0.817
                                                                 0.41454
                                           4.489e-01 -0.300
                                                                 0.76428
                                           1.258e-01
                                                         0.166
                                                                 0.86843
Language[1:500]eng
Language[1:500]fre
                                           6.070e-02
                                                         2.293
                                                                 0.02228
                               3.095e-01
                                           4.490e-01
                                                         0.689
Language[1:500]mul
Language[1:500]spa
                               5.828e-02
                                           6.330e-01
                                                         0.092
                                                                 0.92668
                              2.323e-01 3.683e-01
                                                         0.631
Signif. codes: 0 '***' 0.001 '**' 0.01 '*' 0.05 '.' 0.1 ' '1
Residual standard error: 0.6316 on 489 degrees of freedom
Multiple R-squared: 0.04109, Adjusted R-squared: 0.
F-statistic: 2.095 on 10 and 489 DF, p-value: 0.02341
```

Slika 42: Prikaz regresijske analize

Slika 43: Izbor varijabli direction="both"

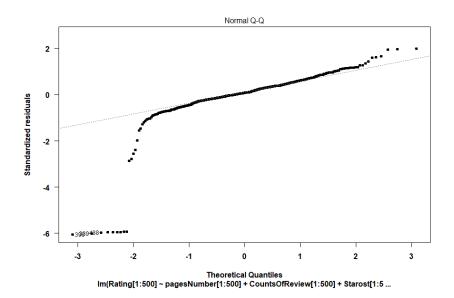
```
> step2 <- stepAIC(RegModelRating, direction="backward")
Start: AIC=-456
Rating[1:500] ~ pagesNumber[1:500] + CountsOfReview[1:500]

Df Sum of Sq RSS AIC
<none> 198.46 -456.00
- CountsOfReview[1:500] 1 2.0418 200.51 -452.88
- pagesNumber[1:500] 1 2.8253 201.29 -450.93
> |
```

Slika 44: Izbor varijabli direction="backward"

```
> step3 <- stepAIC(RegModelRating, direction="forward")
Start: AIC=-456
Rating[1:500] ~ pagesNumber[1:500] + CountsOfReview[1:500]
> |
```

Slika 45: Izbor varijabli direction="forward"

Slika 46: Prikaz rezidualnih vrijednosti

```
> shapiro.test(residuals(RegModelRating))

Shapiro-Wilk normality test

data: residuals(RegModelRating)
W = 0.63876, p-value < 2.2e-16
```

Slika 47: Provedba Shapiro-Wilk testa

Slika 46 prikazuje rezidualne vrijednosti prikazane na grafu za ranije navedeni regresijski model, te iz grafa možemo zaključiti kako nemamo normalnost reziduala. Isto tako, slikom 47, gdje je proveden Shapiro-Wilk test i gdje je p-vrijednost manja od 0.05 vidimo kako nema normalnosti reziduala.

10. Zadatak i)

Definirajte model regresije kod kojeg će zavisna varijabla biti RatingDistTotal, a nezavisne varijable izaberite po svom izboru. Komentirajte parametre regresije: koeficijent determinacije i korigirani koeficijent determinacije. Interpretirajte skupni i pojedinačne testove signifikantnosti regresije za svaku od promatranih nezavisnih varijabli. Interpretirajte koeficijente u jednadžbi regresije. Provedite izbor varijabli koristeći neku od metoda za izbor varijabli. Nacrtajte normalni prikaz rezidualnih vrijednosti za definirani regresijski model i interpretirajte ga.

Provođenjem regresijske analize (skup je ograničen na 500 slogova zbog velike količine podataka) dobivamo rezultate prikazane na slici 48. Koeficijent determinacije iznosi 0.7362, a korigirani koeficijent determinacije iznosi 0.7308. To nam govori kako je model dobar. Da bi model proglasili dobrim, koeficijent determinacije bi trebao biti preko 0.72.

Nezavisne varijable analiziraju se preko koeficijenta *p*. Što je vrijednost *p* manje, to je utjecaj veći. U slučaju nezavisnih varijabli prikazanih na slici 48, jedino CountOfReview i Languge(spa) značajnije utječu na zavisnu varijablu RatingDistTotal, a ostale nezavisne varijable nemaju prevelik utjecaj.

```
call:
lm(formula = ratingTotal[1:500] ~ pagesNumber[1:500] + CountsofReview[1:500] +
    Starost[1:500] + Language[1:500])
Residuals:
             1Q Median
    Min
                                 30
-854938 -35853 -10757 -9952 2505782
Coefficients:
                               Estimate Std. Error t value Pr(>|t|)
                            -19484.304 24163.214 -0.806
-1.895 9.151 -0.207
78.563 2.215 35.467
(Intercept)
                                                                   0.420
pagesNumber[1:500]
                                                                   0.836
CountsOfReview[1:500]
                                                                < 2e-16
Starost[1:500]1995Do2010 30306.094 24004.877
                                                        1.262
                                                                   0.207
Starost[1:500]2010Nadalje -796.434 101863.990 -0.008
                                                                   0.994
0.963
Language[1:500]en-US
                                7737.656 44392.953
25551.057 21413.075
                                                        0.174
                                                                   0.862
Language[1:500]eng
Language[1:500]fre
Language[1:500]mul
                             25551.057
                                                        1.193
                                                                   0.233
                                                        0.024
                               3798.963 158392.323
                                                                   0.981
                            -11833.420 223318.468 -0.053
                                                                   0.958
                                                        5.232 2.49e-07 ***
Language[1:500]spa
                            679810.916 129928.912
Signif. codes: 0 '***' 0.001 '**' 0.01 '*' 0.05 '.' 0.1 ' '1
Residual standard error: 222800 on 489 degrees of freedom
Multiple R-squared: 0.7362, Adjusted R-squared: 0.7308
F-statistic: 136.5 on 10 and 489 DF, p-value: < 2.2e-16
```

Slika 48: Prikaz regresijske analize

```
> step1 <- stepAIC(RegModelRatingDistTotal, direction="both")
Start: AIC=12325.05</pre>
ratingTotal[1:500] ~ pagesNumber[1:500] + CountsOfReview[1:500] +
Starost[1:500] + Language[1:500]
Df Sum of Sq RSS AIC
- starost[1:500] 2 8.1868e+10 2.4363e+13 12323
- pagesNumber[1:500] 1 2.1282e+09 2.4283e+13 12323
2.4281e+13 12325
 - Language[1:500] 6 1.3924e+12 2.5673e+13 12341

- CountsofReview[1:500] 1 6.2460e+13 8.6741e+13 12960
           ATC=12322.74
ratingTotal[1:500] ~ pagesNumber[1:500] + CountsOfReview[1:500] + Language[1:500]
                                          Df Sum of Sq RSS AIC
1 1.0036e+09 2.4364e+13 12321
   pagesNumber[1:500]
                                         2.4363e+13 12323
2 8.1868e+10 2.4281e+13 12325
 + Starost[1:500]
 - Language[1:500] 6 1.3384e+12 2.5701e+13 12338

- CountsofReview[1:500] 1 6.3304e+13 8.7667e+13 12961
Step: AIC=12320.76  \texttt{ratingTotal[1:500]} \sim \texttt{CountsOfReview[1:500]} + \texttt{Language[1:500]} 
                                    Df Sum of Sq RSS AIC 2.4364e+13 12321 1 1.0036e+09 2.4363e+13 12323 2 8.0744e+10 2.4283e+13 12333 6 1.3386e+12 2.5702e+13 12336
 <none>
| 2.4504e+13 12321
| pagesNumber[1:500] | 1 1.0036e+09 2.4363e+13 12323
| starost[1:500] | 2 8.0744e+10 2.4283e+13 12323
| Language[1:500] | 6 1.3386e+12 2.5702e+13 12336
| CountsofReview[1:500] | 1 6.3325e+13 8.7688e+13 12959
 > summary(step1)
call:
lm(formula = ratingTotal[1:500] ~ CountsOfReview[1:500] + Language[1:500])
Residuals:
Min 1Q Median 3Q Max
-850299 -27442 -5790 -4464 2515391
Coefficients:
signif. codes: 0 '***' 0.001 '**' 0.01 '*' 0.05 '.' 0.1 ' '1
Residual standard error: 222500 on 492 degrees of freedom
Multiple R-squared: 0.7353, Adjusted R-squared: 0.73
F-statistic: 195.3 on 7 and 492 DF, p-value: < 2.2e-16
```

Slika 49: Izbor varijabli direction="both"

```
> step2 <- stepAIC(RegModelRatingDistTotal, direction="backward")
Start: AIC=12325.05
 ratingTotal[1:500] ~ pagesNumber[1:500] + CountsOfReview[1:500] + Starost[1:500] + Language[1:500]
 Df sum of sq RSS AIC

- Starost[1:500] 2 8.1868e+10 2.4363e+13 12323

- pagesNumber[1:500] 2 12.1282e+09 2.4283e+13 12323

<none> 2 4384e+43 12323
 - CountsOfReview[1:500] 1 6.2460e+13 8.6741e+13 12960
          AIC=12322.74
 ratingTotal[1:500] ~ pagesNumber[1:500] + CountsOfReview[1:500] +
    Language[1:500]
                              Df Sum of Sq RSS AIC
1 1.0036e+09 2.4364e+13 12321
  - pagesNumber[1:500]
 <none>
                                                   2.4363e+13 12323
  - Language[1:500]
 - Language [1:500] 6 1.3384e+12 2.5701e+13 12338

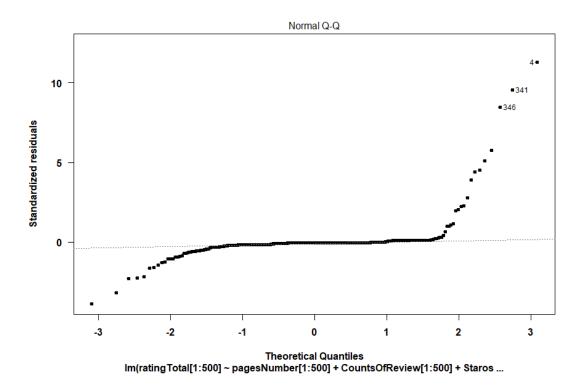
- CountsOfReview [1:500] 1 6.3304e+13 8.7667e+13 12961
 Step: AIC=12320.76
 ratingTotal[1:500] ~ CountsOfReview[1:500] + Language[1:500]
                                Df Sum of Sq RSS 2.4364e+13 12321
 - Language[1:500] 6 1.3386e+12 2.5702e+13 12336

- CountsofReview[1:500] 1 6.3325e+13 8.7688e+13 12959
```

Slika 50: Izbor varijabli direction="backward"

```
> step3 <- stepAIC(RegModelRatingDistTotal, direction="forward")
Start: AIC=12325.05
ratingTotal[1:500] ~ pagesNumber[1:500] + CountsOfReview[1:500] +
Starost[1:500] + Language[1:500]
```

Slika 51: Izbor varijabli direction="forward"

Slika 52: Prikaz rezidualnih vrijednosti

Slika 53: Provedba Shapiro-Wilk testa

Slika 52 prikazuje rezidualne vrijednosti prikazane na grafu za ranije navedeni regresijski model, te iz grafa možemo zaključiti kako nemamo normalnost reziduala. Isto tako, slikom 53, gdje je proveden Shapiro-Wilk test i gdje je p-vrijednost manja od 0.05 vidimo kako nema normalnosti reziduala.

11. Zaključak

Ovaj seminarski rad bavio se temom analizom skupa podataka o knjigama i podacima vezanih za njihove ocjene, recenzije, vrijeme izdanja i drugi. Analiza skupa podataka obrađena je u programskom alatu R. U početku opisane su varijable statističkog skupa i grafički su prikazane, nadalje, izračunata je matrica korelacija između svih kvantitativnih varijabli, ispitana je normalnost razdiobe određenih varijabli te su definirane nove varijable Language1 i Starost.

Isto tako ispitane su određene razlike i ovisnosti između pojedinih varijabli su definirana dva modela regresije, gdje je u prvom zavisna varijabla bila Rating, a u drugom RatingDistTotal.

Nakon kreiranja nove varijable Starost, zaključujemo kako je najviše knjiga izdano u vremenskom periodu od 1995 do 2010, zatim do 1995, a od 2010 pa nadalje ima najmanji broj izdanih primjeraka. Zatim, kreiranjem nove varijable Languge1 utvrđujemo kako su knjige najviše napisane na ostalim jezicima, a nakon toga se ističu eng, eng-US i spa.

Izračunom matrice korelacije zaključujemo da snažnu pozitivnu korelaciju imaju *RatingDist3* i *PublishDay* koja iznosi 0.87 dok snažnu negativnu korelaciju imaju varijable *PublishYear* i *RatingDist3* koja iznosi -0.80.

Na kraju, možemo zaključiti kako skup podataka s kojim smo radili nije normalno distribuiran, a regresijskim modelom utvrdili smo kako je za zavisnu varijablu Rating model bio dobar, dok za RatingDistTotal nije, ali za oba modela nema normalnosti reziduala.

Popis literature

[1] Jannesar, B., Goodreads Book Datasets With User Rating 10M, 2021. [Na internetu].

Dostupno: https://www.kaggle.com/bahramjannesarr/goodreads-book-datasets-10m
[pristupano 03.06.2021.]

Popis slika

Slika 1: Barplot kvalitativne varijable <i>Language</i>	. 3
Slika 2: Pie chart kvalitativne varijable Language	. 4
Slika 3: Boxplot kvantitativne varijable RatingDist1	. 4
Slika 4: Boxplot kvantitativne varijable RatingDist2	. 5
Slika 5:Boxplot kvantitativne varijable RatingDist3	. 5
Slika 6:Boxplot kvantitativne varijable RatingDist4	. 6
Slika 7:Boxplot kvantitativne varijable RatingDist5	. 6
Slika 9: Boxplot kvantitativne varijable <i>PublishDay</i>	. 8
Slika 10: Boxplot kvantitativne varijable <i>PublishMonth</i>	. 8
Slika 11: Boxplot kvantitativne varijable <i>PublishYear</i>	. 9
Slika 12: Boxplot kvantitativne varijable Rating	. 9
Slika 13: Boxplot kvantitativne varijable CountsOfReview	10
Slika 14: Barplot kvalitativne varijable <i>Publisher</i>	10
Slika 15: Pie chart kvalitativne varijable <i>Publisher</i>	11
Slika 16: Barplot kvalitativne varijable Authors	12
Slika 17: Pie chart kvalitativne varijable Authors	12
Slika 18: Boxplot odnosa varijabli PublishedMonth i Rating	13
Slika 19: Boxplot odnosa varijabli Rating i PagesNumber	13
Slika 20: Heat map matrice korelacija	15
21: Corrplot matrice korelacije	15
Slika 22: Grafički prikaz analitike matrice korelacije	16
Slika 23: QQ-plot <i>PublishMonth</i>	17
Slika 24: QQ-plot <i>PublishDay</i>	18
Slika 25: QQ-plot Rating	19
Slika 26: QQ-plot pagesNumber	20
Slika 27: QQ-plot <i>PublishYear</i>	20
	21

	Slika 28: QQ-plot RatingDist1	.21
	Slika 29: QQ-plot RatingDist2	.22
	Slika 30: QQ-plot RatingDist3	.22
	Slika 31: QQ-plot RatingDist4	.23
	Slika 32: QQ-plot RatingDist5	.23
	Slika 33: Prikaz koda definiranja nove varijable Starost	.24
	Slika 34: Pie chart varjable Starost	.24
	Slika 35: Prikaz koda definiranja nove varijable Language1	.25
	Slika 36: Pie chart varjable Language1	.25
	Slika 37: Tablični prikaz promjene statističkog skupa uvođenjem novih varijabli Sta	rosi
i <i>Lang</i>	uage1	.26
	Slika 38: Paramerametarski testovi varijabli Rating i Starost	.27
	Slika 39: Prikaz provedbe Kruskal-Wallis testna nad varijablama Rating i Starost	.28
	Slika 40: Paramerametarski testovi varijabli CountOfReview i Language1	.30
	Slika 41: Prikaz provedbe Kruskal-Wallis testna nad varijablama CountOfRevie	w i
Langu	age1	.30
	Slika 42: Prikaz regresijske analize	.31
	Slika 44: Izbor varijabli direction="backward"	.32
	Slika 45: Izbor varijabli direction="forward"	.32
	Slika 48: Prikaz regresijske analize	.34
	Slika 49: Izbor varijabli direction="both"	.35
	Slika 50: Izbor varijabli direction="backward"	.35
	Slika 51: Izbor varijabli direction="forward"	.36
	Slika 52: Prikaz rezidualnih vrijednosti	.36
	Slika 53: Provedba Shapiro-Wilk testa	.36

Popis tablica

Tablica 1: opis statističkih varijabli	. 2
Tablica 2: tablični prikaz matrice korelacija	14

Prilozi

[1] GitHub repozitorij projekta: https://github.com/bzitkovic/obrada-podataka-R